

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

8 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea parțială a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 octombrie 2018 și a deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

ENI Mihail XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.04.2018 – 23.10.2018;

Instanța de apel: 12.11.2018 – 31.01.2019;

Instanța de recurs: 03.04.2019 – 08.05.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 23 octombrie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Eni M. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an. Instanța i-a explicat inculpatului că, în conformitate cu prevederile art. 64 alin. (3¹) Cod penal, în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave, condamnatul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul în care hotărârea devine executorie. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

Totodată, instanța a admis integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Sîrbu E. dispunând încasarea din contul inculpatului Eni M. în beneficiul părții vătămate suma de 64920 de lei, cu titlul de prejudiciu material și suma de 100000 lei, cu titlul de prejudiciu moral cauzat părții prin comiterea infracțiunii.

Instanța a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Podverbnaia V.,

cu încasarea din contul inculpatului Eni M. în beneficiul părții a sumei de 64203,05 lei cu titlul de prejudiciu material și suma de 150000 lei cu titlul de prejudiciu moral cauzat prin comiterea infracțiunii. În rest acțiunea civilă a fost respinsă.

La fel, instanța a dispus încasarea din contul inculpatului, în beneficiul statului, a sumei de 960 de lei, cu titlul de cheltuieli suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Eni M., la 20 noiembrie 2017, aproximativ la ora 08:00 min., fiind treaz, cu permis de conducere valabil categoriei mijlocului de transport pe care îl conducea, se deplasa cu automobilul de model „Mercedes 220CDI” cu n/î XXXXX, pe str. Alba Iulia din mun. Chișinău din direcția str. O. Ghibu spre șos. Balcani, mun. Chișinău. În timpul deplasării ajungând la intersecția str. Alba Iulia cu str. Liviu Deleanu, mun. Chișinău, nu a manifestat atenție sporită la trafic, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a luat în considerație starea traficului rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecințelor acestora, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, prin ce a încălcat cerințele pct. 40 (1) lit. b) a Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia: „prealabil virării la stânga sau întoarcerii, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea vehiculelor ce se deplasează din sens opus, care urmează a se deplasa înainte sau la dreapta precum și pietonilor”, pct. 41 alin. (1) lit. a) și întoarcerea vehiculului este interzisă la trecerile pentru pietoni și cerințele pct. 3 Capitolul 1, Dispoziții Generale ale Regulamentului Circulației Rutiere care stipulează, că: „participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației, care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”, la fel pct.4) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia „orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia”, cerințele pct. 45 (1) a Regulamentului Circulației Rutiere conform căruia: „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră” și cerințele art. 22, alin. 4) din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007, privind siguranța traficului rutier, potrivit căruia „participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament, care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu periclitizeze siguranța unor alți participanți la trafic” și ca urmare efectuând manevra de cotire la stânga, a comis tamponarea automobilului de model „Toyota Auris” cu n/î XXXXX, condusă de conducătorul Vrabie D., care se deplasa din direcția șos. Balcani spre str. O. Ghibu, ulterior după impactul primar autovehiculul de model „Toyota Auris”, a fost proiectat pe trotuar și ca urmare a comis tamponarea pietonilor Podverbnaia V. a.n. 1990, Rotaru N. a.n.1994 și Sîrbu E. a.n.

1991.

În rezultatul accidentului rutier, pietonului Podverbnaia V., conform raportului de expertiză judiciară nr. 2837/D din 21.12.2017, i-au fost cauzate vătămări corporale manifestate prin, fractura închisă cominutivă a oaselor gambei drepte în 1/3 distală cu deplasarea fragmentelor, fractura osului radial drept cu deplasarea fragmentelor, care au putut fi produse în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare medie.

În rezultatul accidentului rutier, pietonului Sîrbu E., conform raportului de expertiză judiciară nr. 2769/D din 16.03.2018, i-au fost cauzate leziuni corporale manifestate prin traumă craniu-cerebrală închisă și prin contuzie cerebrală gravă cu formarea de hematom temporal pe stânga, soldată cu amnezie antero-retrogradată, afazie sematică, agrafie, plagă contuză în regiunea frontală pe dreapta, excoriații la nivelul antebrațului drept, edem țesuturilor moi la nivelul antebrațului drept și gambei stângi, care au putut fi produse în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare medie.

În rezultatul accidentului rutier, pietonului Rotaru N., conform raportului de expertiză judiciară nr. 2882/D din 29.12.2017, i-au fost cauzate leziuni corporale manifestate prin, contuzia țesuturilor moi a peretelui abdominal, ceea ce nu se supune aprecierii medico-legale în conformitate cu prevederile p. 17 al Regulamentului de apreciere medico-legale a gravității vătămarilor corporale din motivul nespecificării prin ce se exprimă acesta contuzie.

Pe baza stării de fapt expuse supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale a persoanei.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către avocatul Burlacu S. în interesele inculpatului Eni M., Acesta a solicitat casarea parțială a sentinței, cu respingerea parțială a acțiunii civile depusă de către Sîrbu E.: în partea ce ține de prejudiciul material în mărime de 500,00 lei și de 59520 lei și în partea ce ține de prejudiciul moral în mărime de 100000 lei, ca fiind neîntemeiat, totodată cu respingerea parțială a acțiunii civile depuse de către Podverbnaia V.: în partea ce ține de prejudiciul material în mărime de 2001,05 lei, 2210 lei și 5000 lei și în partea ce ține de prejudiciul moral în mărime de 150000 lei, ca fiind neîntemeiat, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În opinia apărării sentința în partea contestată este neîntemeiată, eronată și pasibilă anulării, în primul rând în partea încasării prejudiciului material de prima instanță în beneficiul părții vătămate Sîrbu E. în mărime de 64920 lei. Conform bonurilor anexate de către partea vătămată în acțiunea civile, aceasta într-adevăr a avut careva cheltuieli la farmacia, însă reprezentantul părții vătămate nu a explicat care a fost temeiul pentru care a ales perioada de 1 an pentru a încasa venitul ratat, adică pentru perioada: martie 2018 - aprilie 2019. Apelantul a menționat că, nu a fost adusă nici o explicație din ce motiv a fost încasat de la inculpat venitul pentru o perioadă de 1 an, urmând a fi anexată de la

instituția medicală certificate confirmative cu privire la perioada în care partea vătămată nu a fost încadrată în câmpul muncii. Având în vedere că un astfel de act confirmativ nu există, atunci se prezumă că partea vătămată Sârbu E., poate fi încadrată în câmpul muncii, astfel, instanța de judecată ar urma să respingă cererea cu privire la încasarea venitului ratat în mărime de 59520 MDL și urmează să accepte doar cheltuielile pentru pastile. De asemenea, apelantul a menționat că partea vătămată nu a anexat nici un act cu privire la câte zile lucrătoare aceasta a lipsit.

Cu privire la încasarea sumei de 500 lei în beneficiul aceleiași părți vătămate, apărătorul a invocat că, conform capitolului 4 și 7 al contractului cu privire la studierea limbilor străine în cazul imposibilității de a frecventa lecțiile de limbi străine banii sunt reîntorși către Sârbu E. de către compania care predă lecții în limba străină, atunci urmează a nu permite de către partea vătămată dubla încasare a acestor sume, ori contractul deja prevede de unde vor fi încasate sumele respective.

Totodată, apelantul a menționat că, cu referire la încasarea prejudiciului material, suma încasată este exagerată având în vedere faptul că Sârbu E. este capabilă de a munci, iar faptul lipsei de la muncă, conform Codului Muncii interzice angajatorul a concedia salariatul pe motive de boală. Mai mult ca atât, după cum am menționat mai sus, angajatorul doar a emis un certificat cu privire la salariul angajatului până la accident, însă nu a emis nici un act cu privire la perioada lipsă a salariatului, ori nici nu a fost anexat un act de la institutul medical cu privire la ce perioadă urmează să lipsească salariatul de la locul de muncă. Din atare considerente, este exagerată suma de 100000 lei MDL ca fiind încasată cu titlu de prejudiciu moral, ori aceasta urmează a fi diminuată cu minim 90%, adică urmează a fi redusă cu mai mult de 90 000 MDL.

Cu referire la pretențiile pecuniare ale părții vătămate, Podverbnaia V., partea apărării a menționat că prejudiciul material solicitat și încasat de prima instanță în favoarea acesteia în mărime de 64 203,05 MDL este exagerat. Conform acțiunii civile pagina 4, partea vătămată a menționat că suma de 2001,05 MDL și suma de 2210,00 MDL, în total suma de 4211,05 MDL urmează a fi încasată de la SA „Moldasig”, astfel aceasta nu urmează a fi încasată dublu atât de la compania de asigurări, cât și de la inculpat, mai mult ca atât partea vătămată deja a indicat de la cine o să încaseze sumele respective.

Extrasul nr. 21880 din 01.12.2017, este un extras cu caracter de recomandare nu și de obligație, ori medicul prin extrasul respectiv, recomandă pacientei - părții vătămate trecerea unui tratament balneo-sanatorial, care a fost estimat la suma de 5000,00 lei. În dosar, nu este anexată legătura causală dintre accident și recomandarea făcută de către medic. În partea ce ține de încasarea prejudiciului moral, apelantul a considerat, de asemenea, că acesta este exagerat de mare. Având în vedere faptul că partea vătămată a calculat venitul ratat din formula 15,5 lei pe ora, pentru o perioadă determinată și anume până la 01.04.2018, consideră că prejudiciul moral pentru partea vătămată acceptat de către instanță, în mărime de 150000 lei, este exagerat.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019, a fost admis în parte apelul, inclusiv apelul suplimentar, declarat de avocatul Burlacu S. în

interesele inculpatului Eni M. și s-a dispus casarea parțială a sentinței, în partea încasărilor cheltuielilor de judecată, a prejudiciului moral și a pedepsei complementare, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: s-a exclus din sentință pedeapsa complementară, privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe 1 an și încasarea cheltuielilor judiciare.

S-a dispus încasarea de la Eni M. în beneficiul lui Sîrbu E. prejudiciul moral – 30000 lei și în beneficiul lui Podverbnaia V. - 80 000 lei. În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a consemnat că, titularul apelului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, însă critică hotărârea primei instanțe referitor la soluționarea acțiunii civile, încasarea cheltuielilor judiciare și în partea aplicării pedepsei complementare.

La capitolul stabilirii pedepsei inculpatului Eni M., instanța de apel a apreciat că concluzia instanței de fond este corespunzătoare stării de drept și întemeiată din punct de vedere al principiilor și criteriilor de stabilire a pedepsei penale. În conformitate cu prevederile art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Prin urmare, ținând cont de cele menționate supra, în opinia instanței de apel, este justă și legală concluzia instanței de fond privind aplicarea față de inculpat a unei pedepse în formă de amendă în mărime de 500 unități contravenționale ce constituie 25000 lei.

Cu privire la pedeapsa complementară, instanța de apel a reținut că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, aplicând pedeapsa amenzii în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa complementară - *privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport* nu este aplicabilă, ea putând fi aplicată doar în caz dacă lui Eni M. i-ar fi fost aplicată pedeapsa închisorii.

Această concluzie reiese din construcția normei penale, prevăzute la art. 264 Codul penal. Astfel, sancțiunea art. 264 alin.(1) Codul penal prevede amendă în mărime de până la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Totodată, instanța a atenționat că sancțiunea complementară - *privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport* poate fi aplicată doar în cazul în care instanța va ajunge la concluzia de a-i aplica inculpatului sancțiunea sub formă de închisoare, deoarece aplicarea sancțiunii complementare în cazul aplicării amenzii sau a muncii neremunerate în folosul comunității nu este prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal.

Referitor la încasarea cheltuielilor judiciare, instanța de apel a menționat că instanța

de fond greșit a admis încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului în sumă de 960 lei, pentru efectuarea rapoartelor de expertize medico-legale: raportul de expertiză judiciară (medico-legală) nr. 2837/D din 21.12.2017, în sumă de 320 lei; raportul de expertiză judiciară (medico-legală) nr. 2882/D din 29.12.2017, în sumă de 320 lei și raportul de expertiză judiciară (medico-legală) nr. 2769/D din 16.03.2018, în sumă de 320 lei.

Conform art.75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, *plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Codul de procedură penală.*

Conform art. 142 alin. (2) Codul de procedură civilă, *părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. Raportul expertului care a efectuat expertiza la cererea părților se prezintă organului de urmărire penală, se anexează la materialele cauzei penale și urmează a fi apreciat o dată cu alte probe.*

Conform art. 229 alin. (1) și (3) Codul de procedură penală, *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului și instanța poate elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. Concomitent, soluția instanței de fond este susținută și de prevederile art. 227 alin. (3) Codul de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.*

Instanța de apel a considerat necesar de a se referi și la prevederile art. 143 alin. (2) din Codul de procedură penală, *care stipulează că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat, de aceea, Instanța de apel ajunge la concluzia că instanța de fond greșit a încasat cheltuielile judiciare din contul inculpatului.* Prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare 09.02.2018 a fost exclus alin. (2) din prezentul articol. Instanța de apel constată că rapoartele de expertiză medico-legale menționate supra au fost efectuate la solicitarea organului de urmărire penală până la intrarea în vigoare a Legii sus menționate, prin care a fost exclus alin. (2) a art.143 Codul de procedură penală.

Drept urmare a celor invocate, se indică că, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului. În acest sens, instanța de apel a considerat că cheltuielile de judecată în sumă de 960 lei urmează a fi încasate din bugetul de stat.

În cadrul procesului penal Sîrbu E. a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 64920 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100000 lei, iar Podverbnaia V. a

solicitat încasarea, în mod solidar, din contul inculpatului Eni M. și din contul S.A. „Moldasig” prejudiciul material în sumă de 64203,05 lei, care include cheltuielile suportate pentru tratament, intervenția chirurgicală, plăcile metalice, cheltuieli pentru a doua intervenție chirurgicală, tratament balnear, reabilitare electromagnetică, cheltuieli de judecată, salariu și venitul ratat și încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în sumă de 200000 lei.

Potrivit art. 220 Cod procedură penală, *acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile și normele procesului de mediere a litigiilor civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.*

În conformitate cu art. 219 alin. (3) Cod procedură penală *prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: 1) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia; 2) înmormântarea părții vătămate; 3) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor; 4) executarea contractului de depozit al bunurilor.*

Reieșind din prevederile art. 14 Cod civil, *persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu, cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).*

Potrivit sentinței, instanța de fond a admis integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Sîrbu E. și a dispus încasarea din contul inculpatului Eni M. în beneficiul părții vătămate Sîrbu E. suma de 64920 lei cu titlul de prejudiciu material și suma de 100000 lei cu titlul de prejudiciu moral cauzat prin comiterea infracțiunii.

Însă, instanța de apel a reținut că prejudiciul material suportat pentru tratament este suma de 5400 lei, confirmată prin bonurile de plată anexate la acțiune, capăt care este probat și admisibil. Sîrbu E. prin acțiunea sa a solicitat și încasarea venitul ratat în sumă de 59520 lei pentru perioada a 12 luni în care nu poate activa în funcție de jurisconsult la SRL „Horus”, din cauza agravării stării sănătății după accidentul rutier dispunând de certificat de dezabilitate accentuată nr. CN 296714 din 20.03.2018.

Analizând circumstanțele cauzei, cercetând probele prezentate de partea civilă, instanța de apel a considerat justă concluzia instanței de fond privind admiterea prejudiciului material în sumă de 64920 lei.

Referitor la prejudiciul moral, având în vedere gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate de către partea vătămată, de impactul accidentului asupra sănătății acesteia, dar și ținând cont de starea materială a inculpatului, instanța de apel a conchis că suma de 100 000 lei solicitată de către partea vătămată în contul prejudiciului moral este exagerată, concluzionând că suma de 30000 lei va fi o satisfacție echitabilă, ținând cont în acest sens și de practica CtEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral (*Opinia comună privind satisfacția echitabilă //Buletinul CSJ a RM8-9/24, 2012*), cât și

de prevederile art. 1423 Cod civil conform căruia mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, (dacă vinovăția este condiție a răspunderii), și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța judecătorească, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul (locul, timpul, vârsta etc.), precum și statutul social al persoanei vătămate. Mărimea prejudiciului moral nu depinde de mărimea prejudiciului material.

Referitor la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Podverbnaia V. instanța a reținut că aceasta a solicitat încasarea, în mod solidar, din contul inculpatului Eni M. și din contul S.A. „Moldasig”, prejudiciul material în sumă de 64203,05 lei, care include cheltuieli suportate pentru tratament, intervenția chirurgicală, plăcile metalice, cheltuieli suportate pentru a doua intervenție chirurgicală, tratament balnear, reabilitare electromagnetică, cheltuieli de judecată, salariu și venitul ratat și încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în sumă de 200000 lei.

Cauzarea prejudiciului material s-a dovedit pe deplin în ședința de judecată prin comiterea accidentului rutier. Însă instanța v-a dispune încasarea prejudiciului material doar din contul inculpatului, deoarece S.A. „Moldasig”, nu a fost atrasă în calitate de parte procesuală civilmente responsabilă în cadrul procesului penal.

Referitor la încasarea prejudiciului moral în sumă de 200000 lei, Colegiul a menționat despre confirmarea cauzării suferințelor părții vătămate în rezultatul comiterii faptei culpabile, Podverbnaia V. suportând suferințe fizice și psihice după înșurubarea plăcilor în picior, are dureri permanente în picior, insomnie, stare emoțională de pericol ascuns, depresia acută, coșmaruri, schimbarea aspectului estetic al piciorului de aceea suma de 80000 lei va fi o satisfacție echitabilă.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, inculpatului a declarat recurs ordinar solicitând casarea acesteia, cu adoptarea unei noi soluții în latura civilă.

În cererea de recurs, recurentul menționează că, prejudiciul material solicitat de partea vătămată Sîrbu E. pentru perioada de 1 an nu este fondat pe careva acte confirmative, iar cuantumul prejudiciului moral de 30000 lei acordat de instanța de apel acesteia este exagerat.

În partea ce ține de pretențiile părții vătămate Podverbnaia V., inculpatul consideră că acordarea sumei de 80000 lei drept recompensă pentru prejudiciul moral este exagerat, mai mult acesta nici nu a fost probat. În opinia inculpatului, datorită faptului că sumele solicitate de părțile vătămate drept recompensă pentru prejudiciul moral nu au fost probate, asupra cuantumului acestora urmează să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității

acestui, pentru următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea cererii de recurs, din motiv că este vădit neîntemeiată, este precedată de efectuarea verificării temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo lipsă de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

Din conținutul cererii de recurs, se constată că recurentul face trimitere la toate temeiurile de casare stipulate de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, însă nu aduce careva argumente ce le-ar fonda, pledând pentru desființarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea soluționării acțiunii civile, cu respingerea solicitărilor parvenite de la părți despre încasarea din contul inculpatului în beneficiul acestora a sumelor de: 500 lei și 59520 lei (prejudiciul material) și 30000 lei (prejudiciul moral) pentru partea vătămată Sîrbu E. și 2001,05 lei, 2210 lei și 5000 lei (prejudiciul material) și 80000 lei (prejudiciul moral) pentru partea vătămată Podverbnaia V.

Verificând actele cauzei, raportate la alegațiile recurentului în partea ce ține de soluționarea acțiunii civile, Colegiul Penal reține că decizia instanței de apel este corectă, legală și întemeiată, iar criticele avansate în această parte de inculpat sunt vădit nefondate. Pentru a statua asupra acestei soluții, s-au avut în vedere următoarele raționamente.

Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere delictuală a persoanei responsabile potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Prejudiciul solicitat de partea civilă prin intermediul acțiunii avansate în fața instanței împotriva inculpatului, trebuie să reprezinte o consecință directă a infracțiunii deduse judecății, atât în cazul pretinderii recuperării prejudiciului material, cât și celui moral.

La caz, inculpatul, prin acțiunile sale, deși acestea au fost neintenționate, le-a cauzat atât suferințe fizice, cât și psihice părților vătămate Sîrbu E. și Podverbnaia V., gravitatea cărora a fost constatată prin rapoartele de expertiză judiciară:

- conform raportului de expertiză judiciară nr. 2837/D din 21.12.2017, în rezultatul accidentului rutier, pietonului Podverbnaia V., i-au fost cauzate vătămări corporale manifestate prin, fractura închisă cominutivă a oaselor gambei drepte în 1/3 distală cu deplasarea fragmentelor, fractura osului radial drept cu deplasarea fragmentelor, care au putut fi produse în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare medie;

- conform raportului de expertiză judiciară nr. 2769/D din 16.03.2018, în rezultatul accidentului rutier, pietonului Sîrbu E., i-au fost cauzate leziuni corporale manifestate prin traumă craniu-cerebrală închisă și prin contuzie cerebrală gravă cu formarea de hematom temporal pe stânga, soldată cu amnezie antero-retrogradată, afazie sematică, agrafie, plagă contuză în regiunea frontală pe dreapta, excoriații la nivelul antebrațului

drept, edem țesuturilor moi la nivelul antebrățului drept și gambei stângi, care au putut fi produse în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare medie.

În acest sens, instanțele de fond corect au conchis în baza acestor rapoarte de expertiză judiciară că părților vătămate le-au fost cauzate vătămări corporale medii, ce au condiționat efectuarea unor tratamente și o perioadă de reabilitare. Drept urmare, just instanțele au statuat asupra admiterii parțiale a pretențiilor de ordin civil înaintate de ambele părți vătămate față de inculpat, vinovăția căruia la producerea accidentului rutier a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Mai mult, cauza penală privindu-l pe Eni M. a fost judecată în procedura simplificată reglementată de art. 364¹ din Codul de procedură penală. La originea inițierii unei atare proceduri, de fiecare dată, se află înscrisul autentic al inculpatului, care manifestă dorința de a beneficia de judecarea abreviată a cauzei în privința sa și de redozarea pedepsei, recunoscând în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Colegiul Penal relevă faptul că în cadrul procedurilor judiciare simplificate minimul de garanții care poate fi acordat părții vătămate este: 1) *dreptul de a fi informat referitor la condițiile procedurii simplificate, data, locul și ora ședinței de judecată în care se va examina cauza*; 2) *dreptul de a fi prezent în cadrul ședinței de judecată în care se va judeca cauza în baza probelor administrate în faza de urmărire penală*; și factorul esențial 3) *dreptul de a deveni parte civilă cu posibilitatea de a propune administrarea probelor*.

Urmează de reținut faptul că examinarea acestei cauze în procedură simplificată nu exclude asigurarea unor garanții părții vătămate, una dintre acestea fiind recuperarea prejudiciilor cauzate prin infracțiunea săvârșită. Prin alte cuvinte, judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală **nu îl scutește pe inculpat de răspunderea civilă**. În acest sens, prevederile alin. (5) al art. 364¹ din Codul de procedură penală stabilesc, în mod expres, că în caz de admitere a cererii, judecătorul explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare.

În conformitate cu art. 387 alin. (1) din Codul de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

În speță, prima instanță a conchis asupra admiterii integrale a acțiunii civile înaintată de partea vătămată Sîrbu E. dispunând încasarea din contul inculpatului Eni M. în beneficiul părții vătămate suma de 64920 de lei, cu titlul de prejudiciu material și suma de 100000 lei, cu titlul de prejudiciu moral. Totodată, instanța a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Podverbnaia V., cu încasarea din contul inculpatului Eni M. în beneficiul părții a sumei de 64203,05 lei cu titlul de prejudiciu material și suma de 150000 lei cu titlul de prejudiciu moral, în rest celelalte pretenții pecuniare ale părții au fost respinse.

Instanța de apel, rejudecând cauza în latura civilă la apelul părții apărării, a statuat

asupra altei soluții vizavi de acțiunile civile înaintate de părțile vătămate și anume a redozat cuantumul prejudiciului moral acordat acestora de prima instanță până la 30000 de lei pentru Sîrbu E. și până la 80000 de lei pentru Podverbnaia V., în rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute. Pentru a ajunge la această concluzie instanța de apel a explicat următoarele:

„În cadrul procesului penal Sîrbu E. a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 64920 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100000 lei, iar Podverbnaia V. a solicitat încasarea, în mod solidar, din contul inculpatului Eni M. și din contul S.A. „Moldasig” prejudiciul material în sumă de 64203,05 lei, care include cheltuielile suportate pentru tratament, intervenția chirurgicală, plăcile metalice, cheltuieli pentru a doua intervenție chirurgicală, tratament balnear, reabilitare electromagnetică, cheltuieli de judecată, salariu și venitul ratat și încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în sumă de 200000 lei.

Analizând circumstanțele cauzei, cercetând probele prezentate de partea civilă, instanța de apel a considerat justă concluzia instanței de fond privind admiterea prejudiciului material în sumă de 64920 lei.

Referitor la prejudiciul moral, având în vedere gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate de către partea vătămată, de impactul accidentului asupra sănătății acesteia, dar și ținând cont de starea materială a inculpatului, instanța de apel a conchis că suma de 100 000 lei solicitată de către partea vătămată în contul prejudiciului moral este exagerată, concluzionând că suma de 30000 lei va fi o satisfacție echitabilă, ținând cont în acest sens și de practica CtEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral (Opinia comună privind satisfacția echitabilă //Buletinul CSJ a RM8-9/24, 2012), cât și de prevederile art. 1423 Cod civil.

Referitor la încasarea prejudiciului moral în sumă de 200000 lei, (solicitat de partea vătămată Podverbnaia V.) Colegiul a menționat despre confirmarea cauzării suferințelor părții vătămate în rezultatul comiterii faptei culpabile, Podverbnaia V. suportând suferințe fizice și psihice după înșurubarea plăcilor în picior, are dureri permanente în picior, insomnie, stare emoțională de pericol ascuns, depresia acută, coșmaruri, schimbarea aspectului estetic al piciorului de aceea suma de 80000 lei va fi o satisfacție echitabilă.”

Colegiul Penal realizează la statuările instanței de mai sus reiterând că, potrivit art. 220 Cod procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile și normele procesului de mediere a litigiilor civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

În conformitate cu art. 219 alin. (3) Cod procedură penală prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: 1) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia; 2) înmormântarea părții vătămate; 3) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor; 4) executarea contractului de depozit al bunurilor.

Reieșind din prevederile art. 14 Cod civil, *persoana lezată într-un drept al ei poate*

cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu, cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Răspunderea civilă delictuală sau reparatorie are ca primă finalitate repararea prejudiciului cauzat, iar prejudiciul reprezintă condiția dar și măsura răspunderii reparatorii, întrucât aceasta se angajează numai în limita prejudiciului injust cauzat.

Pentru considerentele indicate supra, instanța de recurs consideră că sunt neîntemeiate alegațiile recurentului în partea în care aceste solicită respingerea acțiunii civile înaintate de:

- Sîrbu E. cu excluderea sumelor: 500 lei și 59520 lei, acordate părții drept recompensă pentru prejudiciul material;

- Podverbnaia V. cu excluderea sumelor: 2001,05 lei, 2210 lei și 5000 lei acordate părții drept recompensă pentru prejudiciul material.

Vizavi de aprecierea cuantumului prejudiciului moral, care ar aduce o satisfacție echitabilă părților vătămate pentru suferințele cauzate acestora prin infracțiunea comisă de inculpat, instanța de recurs apreciază că, despăgubirea lor în valoare de 80000 lei și respectiv 30000 lei, este una compensatorie.

Corect a fost notat că întinderea prejudiciului moral nu poate fi cuantificată potrivit unor criterii matematice sau economice, astfel încât, în funcție de împrejurările concrete ale speței, statuând în echitate, instanța de judecată urmează să acorde despăgubiri apte să constituie o satisfacție echitabilă.

În același sens, se menționează că, în temeiul art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Totodată, este important de a specifica că, atunci când partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal, or nu există careva impedimente la stabilirea cuantumului acestuia, întrucât reieșind din circumstanțele cauzei, partea urmează a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate. La caz, instanța de apel, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, a luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, cum sunt situația materială și familială a persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Față de cele ce preced, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

La caz, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, în calitate de compensare a

suferințelor cauzate prin infracțiune, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art. 1398, 1422 Cod civil, precum și celor conținute în art. 1423 Cod Civil, care prevăd că: „*mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.*”

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, instanța de apel a luat în considerare suferințele cauzate părților vătămate prin fapta săvârșită de inculpat, ținând seama de toate consecințele acesteia, așa cum rezultă din actele anexate cauzei, și a adoptat o soluție corectă pe caz, intervenind în sentință și micșorând semnificativ suma prejudiciului moral acordat atât lui Sîrbu E., cât și lui Podverbnaia V. De aceea, solicitarea inculpatului de a respinge acțiunile civile în partea acordării prejudiciului moral părților vătămate și de a lăsa ca asupra cuantumului acestuia să se pronunțe instanța în ordinea civilă, sunt vădit nefondate și se resping de Colegiul Penal.

Soluția instanței de apel se menține integral de către Colegiul Penal.

Despre faptul că hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și aceasta contravine dispozitivului deciziei adoptate, Colegiul reiterează despre statuările Curții Europene referitoare la exigențele de motivare a unei hotărâri judecătorești, apreciate în coroborare cu echitatea procesului în general, unde Curtea a evidențiat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, *inter alia*, de a plasa „tribunalul” sub o obligație de a proceda la o examinare corespunzătoare a pledoariilor, argumentelor și probelor din dosar, care urmează a fi luate în considerație într-un mod adecvat. Totuși, deși art. 6 § 1 obligă instanțele de a prezenta motive în susținerea hotărârilor sale, norma nu poate fi înțeleasă întru a obliga să fie adus un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*a se vedea Van de Hurk v. the Netherlands, 19 April 1994, §§ 59 și 61, Series A no. 288, și Burg and Others v. France (dec.), ECHR 2003-II*). Extinderea obligației de a motiva poate depinde în special de natura deciziei și urmează a fi apreciată în lumina circumstanțelor fiecărei spețe în parte (*a se vedea Ruiz Torija v. Spain and Hiro Balani v. Spain, hotărâri din 9 decembrie 1994, § 29 și § 27, respectiv, Series A nos. 303-A și 303-B, respectiv, și Helle vs. Finland, 19 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, § 55*). Printre altele, inculpatul nici nu indică asupra căror argumente concrete nu s-a expus instanța de apel.

Tot în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (*a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010*).

Din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, se constată că instanța a dezbătut prin mai multe argumente criticele părții apărării ce vizau soluționarea acțiunii civile.

Pe cale de consecință, instanța de recurs se va limita de a formula răspunsuri detaliate cu privire la criticele ce țin de pretinsa încălcare a pct. 6) din alin. (1) al art. 427

Cod de procedură penală, întrucât în conținutul hotărârii contestate a instanței de apel se regăsesc deja răspunsuri argumentate vizavi de chestiunile ridicate de inculpat în recursul declarat.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Eni Mihail XXXXX, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 29 mai 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion